

שאלה: האם מותר לאכול מאכל גבינה יחד עם דג? (דוגמא פיצה עם טונה).

תשובה: יש כאן חילוקי מנהגים בין אשכנזים לבין חלק מהספרדים. ר' יוסף קארו בפירושו לטור (בית יוסף על יו"ד סי' פז ד"ה דגים וחגבים) כתב: "ומכל מקום אין לאכול דגים בחלב מפני הסכנה כמו שנתבאר בספר אורח חיים סי' קעג". והעיר על כך רמ"א (בספרו "דרכי משה" פז אות ד) "ולא ראיתי מימי נזהרים בזה" עכ"ל. וכל האשכנזים נוהגים להתיר.

אין מקור בגמרא לאיסור אכילת דג בחלב. וכבר כתב הש"ך על שו"ע (פז ס"ק ד) שהאומר לאסור "הוא טעות, כי לא נזכר בגמרא רק דגים עם בשר, מפני הסכנה. אבל בחלב לא שמענו ולא ראינו. וכל יום ויום נוהגים לבשל דגים בחלב ולאכול". וגם פירוש הט"ז על השו"ע כתב שהמעתיק לדברי בית יוסף אל הדפוס טעה בהעתקה, וצריך לומר "אין לאכול דגים עם בשר" ולא להזכיר מלת "חלב". וכן מקצת ספרדים מתירים, כמו החיד"א (מחזיק ברכה, סי' פז) וכן מורו של "בן איש חי" הגאון ר' עבדאללה סומך (זבחי צדק, ח"ג סי' קמג). והרב חיד"א הביא ראיה חזקה ביותר שיש כאן טעות סופר בדברי הבית יוסף. כי הרי ר"י קארו מפנה לדבריו שב"בית יוסף" על טור או"ח סי' קעג, ושם אין שום זכר לאיסור אכילת דגים עם חלב. ויותר מזה, כי בשו"ע עצמו (לא שם ולא בסי' פז) לא העתיק כלל איסור דגים עם חלב. ומכאן שיש לפנינו כאן רק טעות בהעתקת דבריו, ע"י איזה סופר המעתיק.

אמנם הרב עובדיה יוסף זצ"ל (שו"ת יחווה דעת, חלק ששי עמ' רנט, ומקורו ר"י עמדין, מור וקציעה) מביא שרבנו בחיי על התורה (שמות כג, יט) מלמד שעל פי הרפואה אין לאכול דגים עם חלב. ואפשר שר' יוסף קארו אסר אכילתם מטעמים רפואיים. וכן "בן איש חי" (שנה ב' בהעלותך פסקא טו) קובע שאין בזה אפילו איסור דרבנן, אלא יש לחשוש מטעמים רפואיים.

אמנם יש לתמוה על כך, כי בימינו כל חוקרי הרפואה אינם מסכימים לדיעה זו שיש בדבר סכנה. ואומות העולם אוכלים דגים בחלב ואינם נחלים בצרעת. עוד ידיעה: הרב עובדיה זצ"ל בספרו הנ"ל מתיר לאכול דגים עם חמאה. וכן כתב הראשון לציון שליט"א (ילקוט יוסף, איסור והיתר ח"ג, עמ' שיד).